

Jákup Lindenskov:

Barnsburðurin enn einaferð

Túsund tals lyfti verða givin nú uppundir valið. Javnaðarflokkurin gevur tað lyfti — at vit framvegis vilja føra ein ábyrgdarfullan politikk. Tað ber ikki til at lova stóran skattalætta, sum Fólkaflokkurin — og samstundis krevja stórar útbýggingar um alt landið — og at lov at spara.

Tann, sum hevur gjørt sær ómak at lesa tað mongd av politiskum tilfari, sum skrivað er til lögtingsvalið í morgin — og hartil tað sum sagt er og verið at sæð — sannar óivað orðafellið um pappírið, sum tolið er.

Ódamligasta agitastjónin kom frá Sambandsval-evni og Kristiliga Fólka-flokkinum, ið skýra okkum sum velja Javn-

aðarflokkin fyri ateistar at vera! Álvaratos er hetta boðskapur tykkara til Føroya fólk — tað eru tit alt annað enn tað tit geva tykkum út fyri at vera.

Kr. Fólkaflokkurin breggjast sær av sosialu málinum, sum ið aðaltáttinum er úrslit av javnaðar-politikkinum.

Væl er komið av skafti á sosiala okinum, hetta mál hevði Kr. Fólkaflokkurin og nú Framburðsflokkurin, men hetta er samstundis mál vit gjørdur semju um, tað samgonguskjalið varð skrivað — Javnaðarflokkurin ferdi tað pennin — vit fráskrivaðu okkum ikki á nakran hátt ávirkan á sosiala okinum — tvørturimóti.

Havi sjálvur umsitið sosialu málini í árunum

68—79, vit fingur ta m.a. dagpeningaskipanina undir sjúku, barnsburði og heimahjálpa.

Men harfyri var ikki alt gjørt, samfelagið broytist, krøvini somuleiðis til sociala trygd. Kr. Fólkaflokkurin tekur sær allan heiðurin av barnsburðahvildarrætti, men er hetta als ikki so.

Hygg bert at kutinum úr Tingtíðindum 1977 og 78 — dagpeningaskipanin fyri timalønt undir sjúku og barnsburði.

Javnaðarflokkurin hevur áhaldandi ført miðvisan sosialpolitikk, hvørs endamálið er at veita fíggarliga trygd eisini til tey móguleikaskerdu, t.v.s. elli, sjúka, annar veikleiki. Vit fasthalda henda málsetning.

Men Javnaðarflokkurin er flokkurin, sum leggur størsta dent á at skapa fortreytirnar so vit kunnu upphalda ein goðan sosialpolitikk. Vit skulu styrkja vinnulivið, men arbeiði skal vera fyri allar hendur.

Móguleikar skulu vera hjá vinnulivinum at fremja sunnan vinnulivs-politikk.

Taluna um at tað er olmussa vit fáa úr Danmark er óverdug. Hetta er ein táttur í politisku avtaluni við Danmark. Teir

sum hesa avtalu nú hava endurnýggja vilja neyvan víðurkenna, at tað, sum teir hava gjørt sáttmála um einki annað er enn ein olmussa.

Vit áttu at hugsa okkum um, aðrenn vit háandi tala um politisku avtaluna við Danmark sum verandi osmussa.

Men tá vit tala um rætti-indi og skyldur sum statsborgarar, tá eru tað túsund onnur ting enn heildarveitingin, blokkstudningurin, sum telja. Tað eru túsund onnur

ting, sum hanga uppí — móguleikar, sum eru av størsta tydingi fyri okkum og liv okkara.

J. Lindenskov

Er studentaskúlin avoldaður?

Seinasta friggjadag umboðið eg javnaðarflokkin á politiskum fundi í Høydolum.

Har varð funnist at, at javnaðarflokkurin í sínum útbúgvingarpolitikki vil leggja eitt grund- ella stóðisár aftan á fólkskúlan, tí ein slik skipan vil avskaffa studentaskúlan.

Eisini varð funnist at, at flokkurin tók hetta fram í valstríðnum, meðan ein nevnd sat og arbeiðið við útbúgving fyri tey 16—19 ára gomlu.

Nevndin, sum hevur arbeitt við útbúgving fyri tey 16—19 ára gomlu, varð sett í 1980 og var liðug við arbeiðið í oktober 1985. Frágreiðingin frá nevndini er givin út í bók við heitinum «Miðnámsútbúgvingin».

Í svari mínum visti eg á, at tað er full semja um skipanina við einum stóðisári eftir fólkskúlan í nevndini.

Viðvikjari stóðisárunum skal eg leggja afturat, at hetta er nakað, sum javnaðarflokkurin seinastu 10 árin hevur havt í virkisskrá síni undir partinum «skúli og útbúgving», og tað er tí einki undarligt, at flokkurin tekur hetta fram.

Eg skal ikki her endur-

taka alt tað, nevndin sigur um stóðisárið ella 1. árs miðnám, tí tað kunnu øll sjálvi lesa, men bara vísa á, at henda útbúgving skal skipast í 5 ella 6 okjum, so tey ungu sleppa undan at flyta heiman í frá hetta árið.

Kanska kann sigast, at uppskotið til miðnámsútbúgving við stóðisári fer at avskaffa tann traditionella studentaskúlan.

Men ger tað so nógv?

Á fundinum segði eg, at tað er ikki ætlanin, at næmingarnir skulu fáa verri skulagongd, men at tað er ein spurningur, um ikki tíðin er komin at

endurskoða ta gymnasialu skipanina. Eftir míni metan er tíðin farin frá hesi stírvnu og fastlæstu skipan.

Tað er neyðugt at vit her í Føroyum halda uppat at skipa okkara útbúgvingartilboð eftir mynstri úr øðrum londum. Vit mugu taka stóði í okkar egna litla oyggja-samfelag og tryggja øllum ungum, hvar tey búgv, somu útbúgvingarmóguleikar.

Vit mugu fáa eina meira hósandi og fleksibla skipan, har næmingarnir sjálvir eru við til at velja, hvat teir skulu læra. Hetta vil verða betur fyri bæði næmingar og lærarar, og hetta skal gerast

uttan at útbúgvingin verður verri, heldur betur.

Tað er mín hugsan, at vit kunnu gera hetta, men so nóðast vit at hugsa sjálvi og ikki halda áfram at herma eftir øðrum.

Hetta var bert ein stutt viðmerking og uppskoyti til tað, sum fór fram á fundinum. Tíverri eru hvørki stundir ella umstøður at gera meira burtúr beint nú.

Eg vil seinni siga meira um, hvat eg haldi um uppskotið til miðnámsútbúgvingar, og gott hevði verið, um nógv høvdu sagt sína hugsan, tí vit hava brúk fyri positivum orðaskifti um skúla- og útbúgvingar-politikk.

Marita Petersen

122

F. J. nr. 1010-12-2

46. Dagpeningaskipan (63/77)

Ar 1978, 17. apríl, legh Jákup Lindenskov, landsstjórnarhædd, fram sáttmála

Uppskot
til

123

Føroya Handverkisráðgjafarlag,
Føroya Arbeiðarlag,
Havnar Arbeiðsmannafelag,
Klaksókar Arbeiðsmannafelag,
Føroya Handverkarlag,
Føroya Vanlúkkurteyg,
Skriv eru komin til nevndina frá hesum felagum og stovnum:
Føroya Fiskamannafelag / Meirafelag Undirbarmann,
Føroya Arbeiðarlag,
Føroya Handverkisráðgjafarlag,
Føroya Vanlúkkurteyg,
Socialtáttgjafarlag Føroya.

Í hesum áðrenn gongur uppskotið út uppá at tryggja teim, sum ikki eftir galdandi skipanum fáa løn undir víska dagpening, tað tað eina ella líkandi heni á eftir hesum hævðingum:

1. Dagpeningur verður galdin frá og við 4. degi, sum viðkomandi er fjarðarður vegna sjúku ella skaða.
2. Dagpeningur verður í meira lagi galdin í 3 mánaði frá sama stundirlið ella skaða. Um galdin er fyr enn líkari tilhædd, mugu menn 6 mánaði ganga, hvar viðkomandi hevur verið fjarðarður altíð, áðrenn ríggi tilgáddan kann fara fram.
3. Vanlúkkur dagpeningur verður galdin altíð, sum eru í lønnum arbeiði hvið áðrenn.
4. Húsarður og try, sum teir sjálvsáðuga vinnu, kunnu viðhædd teirna seg fyr dagpening, sum teirna kann verða við fullari upphædd ella við hálvan upphædd.
5. Dagpeningur við barnsburð verður galdin í 8 vikur frá føðing og haraftir frammanundan føðing frá 11 degi, áðrenn sigur, at barnkoma skal halda uppat at arbeiði, tað meira lagi 6 vikur undan føðingini.
6. Hægt dagpeningur verður 80% av vanligan arbeiðsmálinum, tað ikki meira enn 80% av tí, sum viðkomandi hevur forvunnið 5 seinastu vikurnar. Í serstakum ferum kunnu tað undantak gerast viðkomandi hesum seinasta.

Líggjupphæddin teirna, ið berast tað meira til, sum og hesum arbeiðshættarlagið skal upphæddast til skipanina.

Útrekningar av ríggis skipanini eru í upprunliga uppskoti landsstjórnar hennar soleiðis:

Vanlúkkur dagpeningur	14.7 mill. kr.
Dagpeningur við barnsburð	2.0 mill. kr.
Sjáðhædd dagpeningur	2.0 mill. kr.
Tilgádd	1.3 mill. kr.
	17.2 mill. kr.